

16 stycznia 2002r.

RPO 397525/01/I/AA

Pan
Profesor MARIUSZ ŁAPIŃSKI

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Zmuszony jestem zwrócić się do Pana Ministra w sprawie ostatniej zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 lipca 1998 r. w sprawie zasad przeprowadzania szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym (Dz.U. Nr 94, poz. 600 z póź.zm.). Wycofanie się Ministerstwa Zdrowia z finansowania szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B u chorych przygotowywanych do zabiegów operacyjnych budzi bowiem istotne wątpliwości prawne. Jest także przedmiotem uzasadnionych zastrzeżeń pacjentów oraz lekarzy i kierowników szpitali.

Trzeba zauważyć, że od dnia 1 stycznia br. problem przeprowadzania szczepień ochronnych reguluje ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. Nr 126, poz. 1384). W świetle art. 16 tej ustawy, koszty przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych osób ubezpieczonych oraz preparatów do tych szczepień finansowane są przez kasy chorych oraz budżet państwa. Wykaz obowiązkowych szczepień ochronnych, stanowiący załącznik Nr 3 do ustawy, stwierdza, iż obowiązkowe szczepienia przeprowadza się przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B u osób wskazanych w pkt. 8 załącznika. Tymczasem wprowadzony w grudniu 2001 r. program

szczepień ochronnych zawarty w powołanym rozporządzeniu (Dz.U. z 2001 r. Nr 148, poz. 1662), obowiązujący nadal na podstawie przepisu przejściowego art. 38 ustawy o chorobach zakaźnych i zakażeniach, nie uwzględnia wśród szczepień bezpłatnych dla pacjenta, szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B u "innych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie" niż osoby wymienione w pkt 8 lit. a/ - e/ załącznika Nr 3 do powołanej ustawy. Powstaje więc problem zgodności z ustawą powołanego rozporządzenia.

Należy również podkreślić, że pomimo, iż prawodawca, w art. 14 ust. 8 ustawy o chorobach zakaźnych i zakażeniach, upoważnia ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia w drodze rozporządzenia, wykazu obowiązkowych szczepień ochronnych, to obecna konstrukcja ustawy, której integralną część stanowi załącznik Nr 3, nie pozwala na mniej korzystne uregulowanie powyższego wykazu w akcie wykonawczym, niż czyni to ustawodawca.

Nie ulega wątpliwości, że obowiązkiem szpitali jest zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno - epidemiologicznych oraz fachowych, eliminujących zakażenia szpitalne. Wieloletnie zaniedbania w tym zakresie oraz znane trudności finansowe wielu szpitali nie pozwalają na pełne zapewnienie bezpieczeństwa zarówno pracownikom szpitali, jak i korzystającym z ich usług pacjentom. Nieprawidłowości w tym zakresie potwierdziła ostatnia kontrola w szpitalach Państwowej Inspekcji Pracy. W świetle tej kontroli, zagrożenie stanowi niewłaściwy stan techniczny części budynków oraz pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, stan aparatury, nieprzestrzeganie reżimu sanitarnego oraz nieodpowiednia sterylizacja sprzętu i materiałów medycznych.

Przerzucenie na pacjentów niemałych kosztów szczepionki spowoduje ograniczenie liczby osób poddających się szczepieniu przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B przed planowanym zabiegiem operacyjnym. W tej sytuacji, nie można odmówić słuszności opinii wielu osób zainteresowanych, iż wycofanie się Ministerstwa Zdrowia z finansowania powyższych szczepień uderza w pacjentów oraz oznacza pozorne oszczędności. Nieporównywalne są bowiem koszty ewentualnego długotrwałego i kosztownego leczenia osób zakażonych (np. Interferonem) oraz koszty zasądzonych odszkodowań z tego tytułu.

W tym stanie rzeczy, zasadne jest ponowne przeanalizowanie podnoszonego problemu oraz rozważenie możliwości zmiany istniejącego stanu rzeczy. Nie sposób bowiem w obecnej sytuacji sanitarno - epidemiologicznej wielu szpitali nie zaliczyć chorych przygotowywanych do zabiegów operacyjnych do "osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie", wymienionych w pkt 8 lit. f/ załącznika Nr 3 do powołanej ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (j.t. Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do podnoszonego problemu oraz przekazanie informacji w tej materii.

Z wyrazami szacunku

/-/Prof. dr Andrzej Zoll